

## Про що, куди та яким чином має повідомити викривач

Пригадаємо, що набуття статусу викривача можливе лише у зв'язку з повідомленням ним про корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення, інше порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон):

- корупційне правопорушення – діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;
- правопорушення, пов'язане з корупцією – діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;
- інші порушення вимог Закону (наприклад, недотримання вимог щодо прийняття антикорупційної програми, непроведення спеціальної перевірки, непроведення службового розслідування тощо).

Що стосується органу, до якого викривач подає повідомлення, а точніше каналів, якими таке повідомлення здійснюється, то Європейський Парламент та Рада Європейського Союзу 23.10.2019 прийняла Директиву 2019/1937 про захист осіб, які повідомляють про порушення законодавства Союзу. У Директиві передбачено використання викривачами таких способів подання повідомлень:

- внутрішнє повідомлення – інформація про порушення повідомляється всередині юридичної особи приватного чи державного сектору в усній чи письмовій формі (внутрішні канали мають бути створені юридичними особами приватного та державного сектора, якщо кількість працівників перевищує 50 осіб);
- зовнішнє повідомлення – інформація про порушення повідомляється компетентним органам в усній чи письмовій формі;
- публічне розкриття – інформація про порушення повідомляється в публічній сфері.

Відповідно до ст. 7 Директиви держави мають заохочувати подання повідомлень через внутрішні канали для повідомлення інформації перед тим, як використати зовнішні.

Щодо українського законодавства, то у 2019 році були внесені зміни до Закону, і з 01 січня 2020 року українське законодавство в частині каналів для повідомлень про корупцію стало більш наближеним до європейських стандартів.

Так, в абз. 21–23 ч. 1 ст. 1 Закону передбачено функціонування таких каналів для подання повідомлень:

- внутрішні канали повідомлення – способи захищеного (у тому числі анонімного) повідомлення інформації керівнику або уповноваженому підрозділу (особі) органу, юридичної особи, у яких викривач працює, проходить службу чи навчання або на замовлення яких виконує роботу, а так само до органу вищого рівня, уповноважена особа якого здійснює контроль за дотриманням антикорупційного законодавства на підвідомчих підприємствах, в установах та організаціях;
- регулярні канали повідомлення – способи захищеного (у тому числі анонімного) повідомлення інформації органам прокуратури, Національній поліції, Національному антикорупційному бюро України, Державному бюро розслідувань, Національному агентству.

*Таким чином, відмінність між внутрішніми і регулярними каналами повідомлення полягає в адресатах отримання інформації про можливе порушення. При поданні повідомлення, враховуючи європейські стандарти, викривач повинен надавати перевагу внутрішнім каналам повідомлення;*

- зовнішні канали повідомлення – шляхи повідомлення інформації через фізичних чи юридичних осіб, у тому числі через засоби масової інформації, журналістів, громадські об'єднання, професійні спілки тощо.

*Використання зовнішніх каналів рекомендується у випадку коли повідомлення через внутрішні та (або) регулярні канали не дало результату.*

Згідно із ч. 1 ст. 53-2 Закону викривач самостійно визначає, які канали використати для повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, а саме: внутрішні, регулярні або зовнішні канали.

Важливо, що в Україні передбачається запуск Єдиного порталу повідомлень викривачів, який зробить процес подання повідомлень простим та зручним, гарантуватиме дотримання умов конфіденційності та анонімності викривачів, а також забезпечить створення та функціонування внутрішніх каналів повідомлення для усіх суб'єктів. Установи зобов'язані підключитися до Порталу з метою забезпечення функціонування внутрішніх каналів. Крім того, установи повинні забезпечити функціонування спеціальної телефонної лінії як внутрішнього каналу повідомлення.

## Отже, як викривач може подати повідомлення?

По-перше, повідомити можна внутрішнім каналом організації, тобто через Єдиний портал повідомлень викривачів або через спеціальну телефонну лінію чи під час особистого прийому в уповноваженої особи організації.

По-друге, можна повідомити спеціальний суб'єкт у сфері протидії корупції або Державне бюро розслідувань.

У яких ситуаціях до кого потрібно звернутися, дивіться в додатку.

По-третє, повідомлення можна здійснити через ЗМІ, народних депутатів, профспілку, тобто зовнішнім каналом

## Єдиний портал повідомлень викривачів

Відповідно до ст. 53-1 Закону установи гарантують викривачам умови для здійснення повідомлень шляхом забезпечення роботи внутрішніх каналів для повідомлення та розгляду повідомлень.

Саме до повноважень антикорупційних уповноважених, зокрема, належать організація роботи внутрішніх каналів повідомлення, отримання та розгляд повідомленої через такі канали інформації.

Подання повідомлень (у тому числі анонімних) внутрішніми каналами повідомлення здійснюється через:

- відкритий для цілодобового доступу Єдиний портал повідомлень викривачів (далі – Портал);
- спеціальні телефонні лінії.

Крім того, повідомлення може бути здійснено також і під час особистого прийому уповноваженої особи в організації.

Портал – це інформаційно-телекомунікаційна система, яка має комплексну систему захисту інформації з підтвердженою відповідністю згідно із Законом України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», що забезпечує обмін даними з викривачем за допомогою мережі «Інтернет», збирання, зберігання, використання, захист, облік, пошук, узагальнення повідомлень викривачів тощо.

Створенням правової основи для Єдиного порталу повідомлень викривачів слугували зміни до Закону від 01.06.2021. Що передбачається Порталом:

- виконання вимоги Закону по створенню захищених каналів
- єдиний підхід до розгляду повідомлень
- єдині вимоги до змісту повідомлень
- створення фільтрів, які: 1) відсіюють «неякісні» повідомлення, 2) формують культуру повідомлення.

Портал гарантує викривачам дотримання конфіденційності та анонімності, а також забезпечує доступ до інформації про стан та результати розгляду їхніх повідомлень і є джерелом інформації про осіб, які мають статус викривачів.

На Порталі забезпечується функціонування електронних кабінетів, зокрема, таких користувачів: керівника організації; керівника уповноваженого підрозділу; уповноваженої особи; оператора спеціальної телефонної лінії.

Для антикорупційних уповноважених осіб Портал – це:

- зручні кабінети для роботи з повідомленнями
- зменшення ризиків несанкціонованого доступу до повідомлень
- впорядкування процедури розгляду повідомлень
- можливість швидко спрямувати повідомлення до спецсуб'єкта
- економія ресурсів.

Яким буде рух повідомлення на Порталі?

1. особа вносить на портал інформацію про факти корупції
2. інформація формується у повідомлення
3. система призначає ідентифікатор повідомлення
4. здійснюється розгляд повідомлення
5. особа отримує результати розгляду повідомлення

## Процедура розгляду повідомлення на Порталі



\* Звертаємо вашу увагу, що це не фінальна версія алгоритму розгляду повідомлення на Порталі, ознайомитися з повним обсягом наповнення Порталу кожен антикорупційний уповноважений зможе після його запуску та підключення установи, в якій він працює.

Після подання повідомлення особа отримує ідентифікатор повідомлення – 14-значний код, за допомогою якого можна відстежувати інформацію про статус розгляду повідомлення та набуття статусу викривача.

Антикорупційні уповноважені та інші користувачі Порталу:

- мають доступ до внутрішньої частини Порталу згідно з їхніми повноваженнями через особисті електронні кабінети;
- вносять інформацію щодо повідомлення, здійсненого без використання Порталу (отриману через спеціальну телефонну лінію або під час особистого прийому);
- вносять на Портал інформацію про: статус повідомлення, статус викривача, результати попереднього розгляду, а також дисциплінарного провадження (якщо воно проводилося).

Важливо зауважити, що повідомлення (інформацію) уповноважені підрозділи (уповноважені особи) установ вносять до Порталу не пізніше наступного робочого дня з моменту подання або виявлення у таких випадках:

- особа використала інші способи здійснення повідомлення (направлення повідомлення у паперовій або електронній формі, здійснення повідомлення на особистому прийомі, через спеціальну телефонну лінію тощо);
- особа використала зовнішні канали здійснення повідомлення.

#### Перевірити результати розгляду повідомлення

Індекатор повідомлення

14-ти значний номер, який ви отримали при поданні повідомлення

Перевірити

Індекатор повідомлення

AAC53575151593

Дата подання повідомлення

26.05.2022

Орган, до якого було подане повідомлення

Міністерство освіти

Особа, яка розглядає повідомлення

ТЕСТЛиткін Юхим Антонович

Статус повідомлення

РОЗГЛЯНУТО

Статус повідомлення

АКТИВНИЙ

Документ

[Підтвердження статусу](#)

файл PDF

Якщо при поданні повідомлення ви зазначали контактні дані (поштову або електронну адресу), ви отримаєте розгорнуту відповідь.

Згідно з пп. 6, 8 ч. 6 ст. 13-1 Закону одним із основних завдань уповноважених підрозділів (уповноваженої особи) є розгляд повідомлень про порушення вимог Закону, у тому числі на підвідомчих підприємствах, в установах та організаціях, а також інформування керівника установи, спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції про факти порушення законодавства у сфері запобігання і протидії корупції.

Таким чином, саме на уповноважений підрозділ (уповноважену особу) установи покладені повноваження розгляду повідомлень, отриманих внутрішніми каналами, та оцінки наявності фактичних даних у повідомленні.

## Поняття, права та гарантії викривачів

Базове визначення викривача закріплене у Законі України «Про запобігання корупції» (далі – Закон). Для того щоб особа набула статусу викривача, необхідні певні умови, за сукупності яких вона буде вважатися викривачем, зокрема:

1. здійснити повідомлення повинна фізична особа (громадянин України, іноземець, особа без громадянства), яка має переконання, що інформація є достовірною;
2. у повідомленні викривача повинна міститися інформація з фактичними даними про факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, що підтверджують можливе вчинення правопорушення та можуть бути перевірені;
3. повідомлена викривачем інформація стала йому відома у зв'язку з його трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходження служби чи навчання, участю у передбачених законодавством процедурах.

*Що стосується п. 1, то викривачем може бути лише фізична особа, тобто організація, установа не можуть набути такого статусу.*

Наявність у викривача внутрішнього переконання, що інформація є достовірною, – це суб'єктивне почуття впевненості особи у правдивості інформації, яку вона повідомляє про можливі факти вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, що базується на її життєвому/ професійному досвіді, сукупній оцінці об'єктивності джерела та змісту такої інформації.

*Щодо п. 2, то фактичні дані у повідомленні викривача мають складатися з інформації про конкретні факти порушення встановлених Законом вимог, заборон та обмежень. Зокрема, це можуть бути відомості про обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка вчинила правопорушення, тощо.*

Важливою умовою для набуття статусу викривача є повідомлення інформації про корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення, інше порушення Закону. Однією з важливих умов для набуття статусу викривача є те, що особа повинна повідомити про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону.



*Корупційне правопорушення* – це діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність (абз. 6 ч. 1 ст. 1 Закону).

*Правопорушення, пов'язане з корупцією* – це діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність (абз. 11 ч. 1 ст. 1 Закону).

*Інші порушення Закону* – це порушення Закону, за які не встановлено кримінальної або адміністративної відповідальності, однак за які винна особа може притягатися до дисциплінарної та/або цивільно-правової відповідальності (наприклад, недотримання вимог щодо прийняття антикорупційної програми, непроведення спеціальної перевірки, непроведення службового розслідування тощо).

*Та щодо останньої умови.* Інформацію, яку повідомив викривач, він має отримати під час здійснення одного із вказаних видів діяльності: трудової, професійної, господарської, громадської, наукової діяльності, проходженням служби чи навчання. Також викривачем буде вважатися особа, якій стала відома інформація під час участі у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, зокрема стажування, участь в конкурсі на зайняття посади/прийняття/відбір на роботу/службу, обрання до членів громадської ради, участь в тендері, вступ до навчального закладу тощо. Достатнім для визнання особи викривачем є отримання ним інформації про правопорушення під час здійснення одного із вищевказаних видів діяльності. Детальніше про вказані види діяльності дивіться у додатках до відео.

Окремо варто зазначити, що особа, яка надала повідомлення, не є викривачем, якщо інформація:

1. не містить фактичних даних, а саме інформації про обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка вчинила правопорушення. У такому випадку повідомлення взагалі не підлягає розгляду;
2. стала їй відома не у зв'язку з трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання або участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

Відповідно до ч. 3 ст. 272 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) викривач є свідком у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією. Згідно зі ст. 172-8 КУпАП викривачем у справах про адміністративні правопорушення визнається особа, зазначена у ст. 1 Закону. Тобто для набуття статусу викривача в адміністративному провадженні, необхідним є дотримання всіх умов, визначених у Законі, які вказано вище (фізична особа, має переконання, що інформація є достовірною,



повідомлення містить фактичні дані про корупційне правопорушення, інформація стала відома у зв'язку зі здійсненням трудової, професійної, господарської та інших видів діяльності). Однак особливість полягає у тому, що повідомити потрібно про адміністративне правопорушення за статтями, визначеними в КУпАП.

У випадку повідомлення особою інформації про ознаки адміністративного правопорушення після спливу строків притягнення до адміністративної відповідальності вона все одно набуває статусу викривача.

Визначення поняття «викривач» міститься також у Кримінально процесуальному кодексі України (далі – КПК). Так, відповідно до п. 16-2 ч. 1 ст. 3 КПК викривач – це фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, звернулася із заявою або повідомленням про корупційне правопорушення до органу досудового розслідування. У кримінальному провадженні викривачем буде особа, яка повідомила про кримінальне корупційне правопорушення, визначене у примітці до ст. 45 Кримінального кодексу України. За своїм процесуальним статусом викривач у кримінальному провадженні є заявником. За КПК викривач має ширше коло процесуальних прав, крім того, такий викривач має право на виплату винагороди та забезпечення заходів безпеки.

Наявність статусу викривача може підтверджуватися документами про повідомлення ним про можливі факти корупційних правопорушень.

Такими документами можуть бути:

1. копія відповіді органу (закладу, установи, організації або юридичної особи) на повідомлення (заяву, скаргу тощо) викривача (зразок додається);
2. копія листа органу (закладу, установи, організації або юридичної особи) про результати попередньої перевірки за повідомленням викривача про можливі факти корупційних правопорушень;
3. копія повідомлення НАЗК про початок досудового розслідування за участю викривача;
4. копія повідомлення НАЗК про участь викривача у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією;
5. витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань, до якого внесені відомості про заявника (викривача) у справі про корупційний злочин;
6. унікальний ідентифікатор повідомлення з Порталу викривачів, який підтверджує здійснення особою повідомлення;
7. інші документи, видані уповноваженими органами, які підтверджують, що особа є викривачем у зв'язку із повідомленням нею інформації про можливі факти корупційних правопорушень.

Важливо знати, що Закон пов'язує виникнення правового статусу викривача з моментом повідомлення про корупцію і не містить вимоги щодо підтвердження інформації, викладеної в повідомленні. Якщо інформація, викладена у повідомленні про можливі факти корупційних або пов'язаних з

корупцією правопорушень, інших порушень Закону, не знайде свого підтвердження, особа не втрачає статусу викривача.

Відповідно до ст. 53-3 Закону викривач має право:

1. бути повідомленим про свої права та обов'язки;
2. подавати докази на підтвердження своєї заяви;
3. отримувати підтвердження про прийняття і реєстрацію повідомлення;
4. давати пояснення, свідчення або відмовитися їх давати;
5. на безоплатну правову допомогу у зв'язку із захистом прав викривача;
6. на конфіденційність;
7. повідомляти про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону анонімно;
8. у разі загрози життю і здоров'ю на забезпечення безпеки щодо себе та близьких осіб, майна та житла або на відмову від таких заходів;
9. на відшкодування витрат у зв'язку із захистом прав викривачів, витрат на адвоката у зв'язку із захистом прав особи як викривача, витрат на судовий збір;
10. на винагороду у визначених законом випадках;
11. на отримання психологічної допомоги;
12. на звільнення від юридичної відповідальності у визначених законом випадках;
13. отримувати інформацію про стан та результати розгляду свого повідомлення.

По-перше, варто зауважити, що права викривача виникають з моменту повідомлення інформації.

По-друге, права та гарантії захисту викривачів поширюються на близьких осіб викривача.

Залежно від статусу на викривача можуть поширюватися інші права і гарантії, а також і обов'язки.

Наприклад, згідно зі ст. 272 КУпАП викривач як свідок у справі про адміністративне правопорушення зобов'язаний з'явитись за викликом у зазначений час, надати правдиві пояснення та відповіді на поставлені запитання. Крім того, згідно із цією самою статтею викривач має право на збереження конфіденційності інформації стосовно нього під час дачі пояснень по справі.

Так само і викривач, який повідомив про кримінальне корупційне правопорушення (викривач у кримінальному провадженні), має певні обов'язки:

- прибути за викликом до слідчого, дізнавача, прокурора, слідчого судді, суду, а у разі неможливості – заздалегідь повідомити про це зазначених осіб;
- давати правдиві показання під час досудового розслідування та судового розгляду;

- не перешкоджати встановленню обставин вчинення кримінального правопорушення;
- не розголошувати без дозволу слідчого, дізнавача, прокурора, суду відомості, які стали йому відомі і які становлять охоронювану законом таємницю.

Відповідно до ч. 3 ст. 60 КПК заявник, який є викривачем, тобто мова йде про викривача у кримінальному провадженні, також має право:

1. отримати від органу, до якого він подав заяву, документ, що підтверджує її прийняття і реєстрацію;
2. отримувати витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань;
3. подавати на підтвердження своєї заяви речі і документи;
4. отримати інформацію про закінчення досудового розслідування;
5. отримувати інформацію про стан досудового розслідування, розпочатого за його заявою чи повідомленням. У такому випадку інформація надається слідчим або прокурором у строк не більше ніж п'ять днів з моменту подання заяви.

Важливо знати, що право на винагороду та право на забезпечення безпеки мають викривачі, які повідомили про кримінальне корупційне правопорушення за статтями, визначеними у примітці до ст. 45 Кримінального кодексу України.

Детальніше про кожне із прав викривача читайте у додатках до курсу.

## Захист трудових прав викривача

Відповідно до ст. 53-4 Закону, ст. 32 Кодексу законів про працю України викривачу, його близьким особам:

- не може бути відмовлено у прийнятті на роботу,
- їх не може бути звільнено чи примушено до звільнення,
- притягнуто до дисциплінарної відповідальності
- чи піддано з боку керівника або роботодавця іншим негативним заходам (переведення, атестація, зміна умов праці, відмова у призначенні на вищу посаду, зменшення заробітної плати тощо) або загрозі таких заходів впливу у зв'язку з повідомленням.

У випадку застосування негативних заходів впливу викривачу та його близьким особам гарантується поновлення їх порушених прав.

При цьому передбачені гарантії застосовуються не просто за фактом того, що особа є викривачем, а за умови наявності зв'язку між негативними заходами впливу або загрозою їх застосування та повідомленням викривача.

До типових порушень трудових прав викривачів можна віднести:

- оголошення викривачу догани за надуманими підставами;
- звільнення з посади нібито через реорганізацію чи ліквідацію;
- безпідставні відмови у наданні відпустки;
- ненадання дозволу на робоче відрядження;
- психологічний тиск;
- позбавлення надбавок та премій.

### Як викривачу захиститися від таких заходів?

Забезпечення захисту працівників, які повідомили про порушення, від застосування негативних заходів впливу з боку керівника або роботодавця є одним із основних завдань уповноважених підрозділів (уповноважених осіб). Про існування загрози застосування негативних заходів впливу до викривача працівник уповноваженого підрозділу (уповноважена особа) може дізнатися першим зі звернення викривача за захистом або під час візування проєктів розпорядчих актів з кадрових питань.

І найперше сам викривач звертається за захистом та консультацією до

уповноваженої особи, тому уповноважені особи мають ключову роль у захисті трудових прав викривачів.

Так, у разі наявності письмової згоди викривача на розголошення інформації щодо нього керівнику установи уповноважена особа готує на ім'я керівника установи доповідну (службову) записку, в якій зазначає про те, що особа є викривачем, роз'яснює гарантії захисту трудових прав викривача та попереджає про можливі правові наслідки за порушення вимог Закону.

Проте навіть у випадку ненадання викривачем такої згоди уповноважена особа має право звернутися до НАЗК щодо порушених прав викривача.

У разі застосування безпосереднім керівником викривача до нього заходів негативного впливу уповноважена особа вносить подання керівнику відповідної установи про притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності.

При цьому слід зазначити, що гарантії захисту трудових прав викривача діють безстроково та не залежать від зміни керівника (посадових осіб) установи. Тобто якщо викривач здійснив повідомлення щодо дій попередніх керівників (посадових осіб) установи, а негативних заходів впливу застосував новий керівник (посадові особи), презумпція причинно-наслідкового зв'язку між повідомленням та дисциплінарною відповідальністю зберігається й обов'язок доказування відсутності такого зв'язку між повідомленням та негативними заходами впливу покладається на керівника або роботодавця, який застосовував такі заходи.

Такі дії уповноваженої особи слід вважати позасудовим захистом права викривача. Окрім звернення до уповноваженої особи, викривач також може звернутися за захистом своїх прав до НАЗК, яке також здійснює позасудовий захист прав викривача шляхом:

- направлення листа-застереження про неприпустимість порушення прав викривача;
- внесення припису з вимогою про усунення порушення трудових прав викривача.

Крім того, викривач може звернутися до правоохоронних органів, оскільки незаконне звільнення – це злочин, та центру БПД за наданням безоплатної правової допомоги.

Також викривач має право на судовий захист, який реалізується шляхом звернення з позовом до суду, наприклад, про скасування наказу про негативну оцінку, про накладення дисциплінарного стягнення, про переведення чи звільнення. До судового розгляду нерідко залучають і НАЗК як третю особу на боці викривача.

Важливо! Якщо викривач обрав судовий механізм захисту та звернувся до

суду, то НАЗК в такому випадку припис не вносить та не здійснює позасудовий захист.

## Як усуваються порушення трудових прав викривача?

Викривач, його близькі особи, **звільнені з роботи** у зв'язку з повідомленням, підлягають негайному поновленню на попередній роботі (посаді), а також їм виплачується середній заробіток за час вимушеного прогулу, але не більш як за один рік.

Викривач, його близькі особи, які були **переведені на іншу постійну нижчеоплачувану роботу (посаду)** у зв'язку з повідомленням, підлягають негайному поновленню на попередній роботі (посаді), а також їм виплачується різниця в заробітку за час виконання нижчеоплачуваної роботи, але не більш як за один рік.

Крім того, законодавством передбачено виплату грошової компенсації у розмірі

6-місячного середнього заробітку в разі відмови звільненого викривача від поновлення на попередній роботі чи посаді, а в разі неможливості поновлення – у розмірі 2-річного середнього заробітку.

Рішення суду чи припис Національного агентства про усунення порушень трудових прав викривача стосовно незаконно звільненого або переведеного на іншу роботу викривача підлягає негайному виконанню.

Детальніше читайте у додатках до курсу та роз'ясненнях Національного агентства з питань запобігання корупції [“Щодо гарантій захисту трудових прав викривача”](#).